

О. Ю. Зайцев

Береза Картузька

БЕРЕЗА КАРТУЗЬКА (Бяроза Картуская) - місто в Західній Білорусі на правому березі р. Ясельда. Нині м. Береза, райцентр Брест. обл. Розташ. на укр.-білорус. етногр. пограниччі. Насел. 26 тис. осіб (1992). Відома від 1477 як село. Від 1521 належить до Кобрин. пов., від 1629 - містечко. 1648-89 збудовано монастир картезіанців, зруйнов. 1706 Карлом XII. У складі Рос. імперії входила до Пружан. пов. 1908-15 у Б. К. діяв самодіял. укр. театр, що ставив укр. водевілі, 1922-35 - філія «Просвіти». 1934-39 тут діяв польс. концтабір для політв'язнів, створ. за розпорядженням президента Польщі І. Мосціцького після вбивства міністра внутр. справ Б. Перацького. У таборі ув'язнювали без суд. вироку за наказом адм. влади на 3 місяці (строк часто продовжували). Більшість в'язнів були українцями, зокрема чл. ОУН, комуністами та ін. 1934 в таборі перебувало 200 осіб, влітку 1939 - бл. 3 тис. осіб, у вересні 1939 - бл. 7 тис. осіб (4,5 тис. українців). Містився він у старих військ. казармах, вирізнявся особливо жорстоким режимом. До в'язнів застосовували тортури. Табір був під безпосеред. наглядом [К. Бернацького-Костека](#). 18 вересня 1939 припинив існування.

Рекомендована література

1. Макар В. Береза Картузька: Спомини в 1934-35 рр. Торонто, 1956;
2. Лев М. Береза Картузька // Жовтень. 1986. № 3;
3. Гоцький В. Береза Картузька // Біль: Альбом. Л., 1991. Вип. 2.

Бібліографічний опис:

Береза Картузька / О. Ю. Зайцев // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-39290>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).